

پشت میله‌های سرد

(کیفیت رفتار با اسرای جنگی از منظر حقوق اسلام و حقوق بین‌الملل)

تألیف: بهروز منسوبی

انتشارات مهر حنظله

- سرشناسه : منصور کوهی، بهروز، ۱۳۵۶ -
- عنوان و نام پدیدآور : پشت میله‌های سرد: کیفیت رفتار با اسرای جنگی از منظر حقوق اسلام و حقوق بین‌الملل / نویسنده بهروز منصور کوهی.
- مشخصات نشر : دامغان: مهر حنظله، ۱۳۹۷.
- مشخصات ظاهری : ۱۱۰ ص.
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۸۴۳-۲-۹
- وضعیت فهرست نویسی : فیا -
- موضوع : اسیران جنگی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
- موضوع : -- Religious aspects -- Islam Prisoners of war
- موضوع : اسیران جنگی -- وضع حقوقی و قوانین
- موضوع : Prisoners of war -- Legal status, laws, etc.
- موضوع : حقوق بین‌الملل
- موضوع : International law
- رده بندی کنگره : BP۲/۱۹۶ / م۸پ۵۱۳۹۷
- رده بندی دیویی : ۲۹۷، ۷۷
- شماره کتابشناسی ملی : ۵۰۳۲، ۵

عنوان: پشت میله های سرد

نویسنده: بهروز منصور کوهی

طراح جلد: حمیده هراسانی

صفحه آرا: زهرا رستگار

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۸۴۳-۲-۹

ناشر: انتشارات مهر حنظله

تاریخ نشر: ۱۳۹۷

تیراژ: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

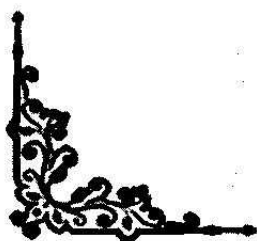
۷	 مقدمه
۱۱	 فصل اول مفاهیم و تعاریف
۱۲	 مبحث اول: اسیر، تعریف عرفی و حقوقی آن
۱۲	 گفتار اول: اسارت در لغت و اصطلاح
۱۲	 گفتار دوم: تعریف عرفی
۱۳	 گفتار سوم: تعریف حقوقی
۱۵	 گفتار چهارم: مفهوم اسیر در کنوانسیون ژنو
۱۷	 مبحث دوم: اسیر در رابع بخت و دیدگاه اسلام
۱۷	 گفتار اول: اسیر در رابع بخت و اقرون وسطی
۱۹	 گفتار دوم: وضعیت اسیران تا پایان جنگ اول جهانی
۲۳	 گفتار سوم: اسیر در دیدگاه اسلام
۲۸	 گفتار چهارم: نظرات فقیهان اسلامی در زمینه جنگی برخورد با مسأله اسیران
۳۷	 فصل دوم
۳۷	 حقوق اسیران جنگی و قواعد ناظر بر حسن رفتار با آنان
۳۸	 گفتار اول: حقوق اسیران جنگی حمایت‌های کلی از اسیران و رفتار آن‌ها با آنان
۳۸	 الف: حمایت کلی از اسیران
۳۹	 ب: رفتار انسانی
۴۲	 گفتار دوم: تنبیهات جزایی و انتظامی اسیران و شکایت آنان به لحاظ کیفیت اسارت
۴۲	 الف: تنبیهات انتظامی و جزایی اسیران جنگی
۴۸	 ب: شکایت اسیران جنگی به لحاظ کیفیت اسارت
۵۰	 گفتار سوم: نفی اعمال تلافی جویانه و کسب اطلاعات و اخبار بدون رعایت اصول انسانی
۵۰	 الف: عدم اعمال تلافی جویانه

ب: نفی کسب اخبار و اطلاعات	۵۱
ج: حقوق مذهبی و مصونیت اموال شخصی اسیران جنگی	۵۹
گفتار چهارم: حمایت‌های قانونی و بین‌المللی و ارگان‌های حمایت کننده از اسیران جنگی	۶۵
الف: کشور حامی	۶۶
ب: کمیته بین‌المللی صلیب سرخ	۶۹
ج: نماینده و معتمد اسیران	۷۱
د: سازمان‌های بین‌المللی انسانی و بشردوستانه	۷۳
فصل سوم: مسام استخلاص اسیران و حمایت‌های قانونی موضوع	۷۵
گفتار اول: بخش‌های سبایی و بازگشت اسیران جنگی	۷۶
الف: مبادله اسیران	۸۰
ب: فوت اسیران	۸۴
پ: ضمانت یا قول اسیر	۸۸
ج: فرار اسیران	۹۱
ه: جراحی و بیماری شدید اسیران	۹۳
ح: پایان مخاصمات فعال	۹۵
گفتار دوم: شواهد عینی از خطرات اسیران جنگی ایران و عراق - نامه‌ها و اسارت	۹۸
گفتار سوم: ضمانت‌های اجرایی کنوانسیون ۱۹۴۹ و نارسایی‌های آن	۹۹
نتیجه‌گیری	۱۰۲
منابع	۱۰۹

انسان موجودی است که از خواسته‌ها و غرایز و علایق که این خواسته‌ها و نیازها گاه در قالب خودش یا در جامعه‌های کوچک مثل نهاد خانواده و زمانی در کالبدی بزرگ‌تر یعنی اجتماع هویدا می‌شود آمیخته است.

یکی از غرایز بشر امروزی خودخواهی و نفع پرستی است. همان‌گونه که قرآن کریم به آن اشاره دارد: (خاق‌الانسان هلوغا) (انسان حریص آفریده شده است).

این حس برتری‌جویی و استیلا به‌طور قهری موجب تصادم و تقابل خواهد شد. برخی موارد با تعامل حل و فصل شده و برخی نیز به خصومت و تصادم کشانده می‌شود. از آغاز حیات بشری تاکنون موارد عدیده‌ای از برخوردهای خشن و خونین بین انسان‌ها به‌صورت تن‌به‌تنی، قبیله‌ای و یا تجمع خیلی گسترده‌تر و در قالب کشورها ثبت و ضبط گردیده است، هرچند تعداد بسیاری از درگیری‌ها نیز به علل گوناگون از دسترس پژوهندگان علم و مورخان ریزین دور مانده است. به طبع هنگامی که منافع دو شخص یا گروه و ... در مقابل یکدیگر قرار گیرد و موضوع با گفت‌وگو حل نشود طرفین به قوای قهری و زور متوسل می‌گردند و با تمام امکانات سعی در کنار زدن، مرعوب نمودن و متکوب کردن حریف را دارند. از بعد فطری، اخلاقی و انسانی جنگ، کشتار، خونریزی، ظلم و بهره‌کشی از دیگران مذموم و ناپسند بوده و همه ادیان، مسالک و طینت‌های پاک‌ی انسانی آن‌ها را طرد و محکوم می‌کند. لیکن همین امر مذموم و قبیح بهره‌کشی گاهی به واسطه احقاق

حق در راستای اجرای حق به وجود می آید.

صرف نظر از انگیزه قتل و استثمار و بهره کشی، انسان موضوع، محمول و عامل این واقعیت انکارناپذیر و گریبانگیر دنیای امروز بشری می باشد.

با بروز تحولات دهه های اخیر و پیشرفت شگرف بشریت در ابعاد مختلف زندگی و ظهور عقاید و مفاهیم تازه در زندگی جهانیان لزوم گسترش و بسط ابعادی که دربرگیرنده حقوق اسرا هستند بیشتر احساس می شود. بویژه آنکه در طول دهه های اخیر، شاهد بسیار و اسناد تکان دهنده بسیاری دال بر نقض حقوق اسیران در سرزمین ها، معادله جنگی دنیا و کشورهای دارای اسیر بدست آمده که این نقض حقوق حاکمی را بنا بر وضع اسفناک و رنج آور تعداد کثیری از اسیران در جهان متمدن امروز می باشد. بنابراین باید گفت که در همین قرن ۲۱ هزاران انسان در سرتاسر جهان در اثر عامل ویرانگر جنگ اسیر و از آزادی های طبیعی محروم و در شرایط دشوار و سخت زندگی می کنند.

موضوع اسیران جنگی و شیوه برخورد با آنها از قدیمی ترین موضوعات روابط بین ملت ها در جامعه و تاریخ بشری بوده است، نحوه برخورد با اسیران به نسبت تمدن و فرهنگ بشری در هر زمان تفاوت داشته است.

در هنگام جنگ هیچ کس مظلوم تر و بی پناه تر از اسیر جنگی نیست. دستگیری پرسنل نظامی هر طرف، نه تنها در تضعیف توان رزمی او دستاورد مهمی برای طرف دیگر به حساب می آید، بلکه عامل مناسبی در کسب اطلاعات و تبلیغات نیز بشمار می رود.

اسیر جنگی تحت انواع محدودیت ها، سختی ها، فشارهای جسمی و روحی و

اخلاقی قرار دارد و با وجود قواعد و مقررات بین‌المللی، حقوق اسیر جنگی حتی در دوران معاصر به ندرت رعایت می‌شود.

در دوره‌های پیشامدرن اطلاق واژه اسیر نه تنها شامل نیروهای جنگی طرف مقابل که مشمول کودکان و زنان و سالمندان و همه افرادی می‌شد که در حیطه اقتدار طرف پیروز قرار می‌گرفتند. گذشت زمان و پیشرفت تمدن و گشایش در تفکر آدمیان آثاری بر وواع با فضیلت‌ها و کرامت‌های بشری، غلبه بر سنت‌های جاهلانه، توجه به حقوق بشر، اخلاقی مالکیت و خداوندگاری انسان بر انسان و بردگی، اندیشمندان را وادار کرد تا با نگاهی عمیق‌تر به مسأله اسارت نگاه کنند.

